

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

Дипломна робота здобувача
другого (магістерського) рівня вищої освіти

з теми: **«УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ПЕРЕПРОФІЛІЗАЦІЇ
ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ
ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ПОВНУ ЗАГАЛЬНУ СЕРЕДНЮ ОСВІТУ"
2020 Р. (РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ)»**

Виконала: студентка 2 курсу
UNZ1-M20z групи
спеціальності 073 Менеджмент
Великохатько Маріанна Анатоліївна

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОЦЕСУ ПЕРЕПРОФІЛІЗАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	8
1.1. Перепрофілізація закладів загальної середньої освіти в умовах реформування сучасної освіти в Україні.....	8
1.2. Законодавчі та нормативно-правові засади перепрофілізації закладів загальної середньої освіти в Україні.....	21
1.3. Характеристика мети, змісту, умов, принципів та форм профільного навчання.....	36
Висновки до розділу 1.....	46
РОЗДІЛ 2. МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ПЕРЕПРОФІЛІЗАЦІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	49
2.1. Трансформація мережі закладів загальної середньої освіти в процесі реформування освіти в Україні.....	49
2.2. Політика моделювання процесу перепрофілізації для засновників закладів загальної середньої освіти.....	55
2.3. Моделювання мережі закладів загальної середньої освіти у Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді у відповідності до вимог законодавства України.....	63
Висновки до розділу 2.....	76
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Розвиток світового і, зокрема, європейського освітнього простору об'єктивно потребує від української школи процесу реформування загальної середньої школи, що відбуваються у провідних країнах світу. Загальною тенденцією розвитку старшої профільної школи є її орієнтація на широку диференціацію, варіативність, багатопрофільність, інтеграцію загальної і допрофесійної освіти.

Концепція профільного навчання в старшій загальноосвітній школі забезпечує виконання Закону України «Про повну загальну середню освіту» [61]. Вона ґрунтується на основних положеннях Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа) і спрямована на реалізацію Національної доктрини розвитку освіти [58].

У названих документах закладено нові підходи до організації освіти в старшій школі. Вона має функціонувати як профільна. Це створюватиме сприятливі умови для врахування індивідуальних особливостей, інтересів і потреб учнів, для формування у школярів орієнтації на той чи інший вид майбутньої професійної діяльності. Профільна школа найповніше реалізує принцип особистісно орієнтованого навчання, що значно розширює можливості учня у створенні власної освітньої траєкторії. Концепція розроблена з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду організації профільного навчання в старшій загальноосвітній школі.

Проблемами освітніх установ, питаннями управління педагогічними системами займались: А.К.Бондаренко, В.П.Беспалько, Л.М.Ващенко, Ш.М.Волобуєва, В.П.Воропаєв, Т.М. Давиденко, Е.В.Давиткіна, Л.М.Калініна, О.М.Коберник, Т.П.Колодяжна, Н.В.Краснокутська, В.Ю.Крічевський, Н.В.Кузьміної, О.І.Мармаза, П.П.Микитюк, А.Н.Морозова, Г.П.Новікова, С.І.Подмазін, Л.В.Поздняк, В.П.Сімонова, І.А.Селіверстова, А.Н.Троян, Д.М.Черваньов та інші науковці.

Осмилення продуктивних тенденцій вітчизняного і зарубіжного шляхів профілізації старшої школи свідчить про необхідність широкого врахування як суспільного контексту функціонування школи, так і індивідуальних потреб, і здібностей учнів.

Із 2018 року розпочато реформу «Нова Українська Школа». Мета реформи – кожен учень має рівний доступ до якісної шкільної освіти в безпечному, комфортному, інклюзивному та сучасному освітньому середовищі; випускники школи мають ґрунтовні знання та володіють компетентностями, що потрібні для сучасного життя, є самодостатніми, творчими та креативними особистостями. 18 березня 2020 року набрав чинності Закон України «Про повну загальну середню освіту», який визначає правові, організаційні та економічні засади функціонування і розвитку системи повної загальної середньої освіти.

Метою процесу перепрофілізації закладів загальної середньої освіти є створення розгалуженої мережі різних типів закладів загальної середньої освіти, що забезпечить, як територіальну доступність початкової та/або базової середньої освіти, так і створить умови для здобуття учнями якісної профільної освіти.

Метою профільної освіти є забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої профільної та початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти впродовж усього життя, виховання особистості, здатної до самореалізації, професійного зростання й мобільності в умовах реформування сучасного суспільства. Профільне навчання спрямоване на набуття старшокласниками навичок самостійної науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, фізичних, соціальних якостей, прагнення до саморозвитку та самоосвіти.

Основними завданнями профільної освіти є: створення умов для врахування й розвитку навчально-пізнавальних і професійних інтересів, нахилів, здібностей і потреб учнів старшої школи в процесі їхньої

загальноосвітньої підготовки; виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їхнього життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору й оволодіння майбутньою професією; формування соціальної, комунікативної, інформаційної, технічної, технологічної компетенцій учнів на допрофільному рівні, спрямування підлітків щодо майбутньої професійної діяльності; забезпечення наступно-перспективних зв'язків між загальною середньою і професійною освітою відповідно до обраного профілю.

Вирішальною умовою реалізації процесу перепрофілізації закладів освіти є комплексне вирішення питань, пов'язаних з фінансовим, кадровим, навчально-методичним, нормативно-правовим і організаційним забезпеченням профільної школи.

Актуальність та значущість зазначеної проблеми зумовили вибір теми нашого дослідження: «Управління процесом перепрофілізації закладів загальної середньої освіти в контексті Закону України «Про повну загальну середню освіту» 2020 р. (регіональний аспект)».

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати та розробити карту планового приведення мережі закладів загальної середньої освіти Кам'янець-Подільської міської територіальної громади відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2021-2023 роки).

Відповідно до мети роботи було сформульовано **завдання дослідження:**

1. Проаналізувати теоретичні засади процесу перепрофілізації закладів загальної середньої освіти.

2. Визначити особливості формування розгалуженої мережі різних типів закладів загальної середньої освіти, що забезпечить як територіальну доступність початкової та/або базової середньої освіти, так і створить умови для здобуття учнями якісної профільної освіти.

3. Розкрити варіанти політики моделювання процесу перепрофілізації для засновників закладів загальної середньої освіти.

4. Розробити та створити карту планового приведення мережі закладів загальної середньої освіти Кам'янець-Подільської міської територіальної громади, відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» (2021-2023 роки).

Об'єкт дослідження: управління закладами загальної середньої освіти.

Предмет дослідження: управління процесом перепрофілізації закладів загальної середньої освіти в Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді.

Методи дослідження: аналіз літератури, синтез, узагальнення та систематизація інформації, педагогічне спостереження, якісний і кількісний аналіз даних.

Теоретична значущість дослідження полягає у тому, що визначено сутність та шляхи трансформації мережі закладів загальної середньої освіти в процесі реформування освіти в Україні; з'ясовано основу мету, умови, принципи та форми профільного навчання в процесі перепрофілізації закладів загальної середньої освіти відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Практичне значення: матеріали магістерської роботи можуть бути використані при формуванні оптимальної мережі закладів загальної середньої освіти Кам'янець-Подільської міської територіальної громади відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» в період з 2021 по 2023 роки.

База дослідження: управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради.

Апробація результатів дослідження: основні положення і результати дослідження представлені на:

IV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Роль і місце мистецької педагогіки у формуванні сучасної особистості» (у рамках IV Всеукраїнського музичного конкурсу «MusicUniFest-2021») (11-12 березня 2021 р.),

доповідь: «Перепрофілізація закладів загальної середньої освіти в умовах ступеневої освіти в Україні»;

Всеукраїнському круглому столі «Педагогіка вищої школи: актуалізація, інновація, організація» (21 квітня 2021 року),

доповідь: «Процес перепрофілізації закладів освіти як вимога часу»;

круглому столі «Наукові аспекти підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти: компетентнісний підхід» (14 травня 2021 року)

доповідь: "Шляхи приведення мережі закладів загальної середньої освіти Кам'янець-Подільської міської територіальної громади відповідно до вимог Закону України «Про освіту»;

V Всеукраїнській науково-практичній конференції (з міжнародною участю) «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» (27-28 жовтня 2021 року),

доповідь: "Автономія закладів освіти у питанні підвищення кваліфікації педагогічних працівників";

результати дослідження обговорено також на засіданнях кафедри педагогіки та управління навчальним закладом Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2020-2021 рр.).

Публікація:

Великохатько М.А. Процес перепрофілізації закладів освіти як вимога часу. *Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Випуск 15. 168 с.

Обсяг і структура. Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 91 сторінка комп'ютерного тексту, в тому числі, 7 рисунків, 75 джерел використаної літератури, 2 додатки.

ВИСНОВКИ

Узагальнення результатів наукової роботи дозволяє зробити наступні висновки:

1. Проаналізовано теоретичні засади процесу перепрофілізації закладів загальної середньої освіти. Зокрема, зазначено, що реформування старшої школи має стати заключним етапом реформування загальної середньої освіти. Відповідно до закону “Про освіту”, остаточний перехід має відбутися у 2027 році, коли перші учні НУШ дійдуть до 10 класу. Перебудову старшої школи розпочнеться – з 2024 року, що й було закріплено в законі “Про повну загальну середню освіту”. До середини 2022 року (початок НУШ у 5–9 класах) школи мають визначитися зі своїм подальшим спрямуванням – чи лишаються початковими школами, гімназіями (тобто середніми школами), профільними ліцеями чи школами, які надають освітні послуги одразу на кількох рівнях (I-II, II-III чи I-III). Після 9 класу учень буде обирати бажаний формат подальшої освіти (повна загальна середня освіта є невід’ємним правом і обов’язкова для кожної дитини в Україні). Визначатися можна буде між академічною та професійною середньою освітою.

2. Визначено, що створення профільних ліцеїв дасть можливість зменшити кількість предметів та або кількість годин викладання “непрофільних” дисциплін, поглиблюючи натомість викладання основних тематичних предметів. При цьому концепція академічного ліцею може бути різною: спеціалізованою – з поглибленим вивченням певних дисциплін або напрямів (біологічний, фізико-математичний, лінгвістичний тощо), міждисциплінарний – такий, де працюватимуть класи різних тематичних спрямувань і учень зможе обирати.

3. Охарактеризовано особливості формування розгалуженої мережі різних типів закладів загальної середньої освіти, що забезпечить, як територіальну доступність початкової та/або базової середньої освіти, так і створить умови для здобуття учнями якісної профільної освіти. Зокрема, визначено, що

реформа освіти в Україні передбачає створення належної мережі шкіл, яка має забезпечити підвищення якості, створення умов для забезпечення територіальної доступності освіти, приведення до законодавчих вимог структури мережі закладів загальної середньої освіти, підвищення економічної ефективності функціонування закладів освіти. З метою реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти в освітній галузі міста органами управління освітою і керівниками закладів проведено попередню роботу щодо визначення структури мережі та типів закладів загальної середньої освіти у відповідності із Законом України «Про освіту». Згідно з підпунктом 13 пункту 3 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про освіту» переоформлення установчих документів закладів освіти з метою приведення їх у відповідність до законодавчих вимог здійснюється у терміни, визначені законодавством.

4. Розкрито варіанти політики моделювання процесу перепрофілізації для засновників закладів загальної середньої освіти, а саме 1) локалізований варіант політики, відповідно до якого, розрахунковий розмір класів для ліцеїв буде визначатися локально, в залежності від засновника школи та, можливо, місця розташування закладу освіти та 2) однорідний варіант політики, за якого розрахунковий розмір класів для ліцеїв буде встановлений на рівні 27,5. Такий підхід є сильним посилом для всіх засновників ліцеїв щодо оптимізації мережі ліцеїв загалом та створення великих класів.

5. За результатами ґрунтовного аналізу основних показників мережі ЗЗСО міської територіальної громади, вивчення результативності освітніх послуг, що надаються, матеріально-технічного стану, кадрового потенціалу шкіл сформовано перспективний План приведення типів закладів загальної середньої освіти у відповідність до вимог Закону України «Про освіту». Зазначено, що відповідно до ст. 9 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про освіту» здобуття загальної середньої освіти забезпечують початкова школа, гімназія, ліцей.

6. Охарактеризовано освітню систему Кам'янець-Подільської міської територіальної громади, визнано, що вона розгалужена й максимально наближена до запитів населених пунктів, що входять до її складу, та повністю забезпечує конституційне право громадян на отримання доступної дошкільної, повної загальної середньої та позашкільної освіти. Відповідно до Перспективного плану формування територій громад Хмельницької області та Переліку спроможних територіальних громад Хмельницької області до Кам'янець-Подільської міської територіальної громади ввійшли території сільських рад – Колибаївської, Зінковецької, Довжоцької, Рихтівської та Ходоровецької.

7. Мережа закладів загальної середньої освіти формуватиметься відповідно до законодавства з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, а також відповідно до культурно-освітніх та інших потреб Кам'янець-Подільської міської територіальної громади. Трансформація мережі закладів загальної середньої освіти міста відбуватиметься поетапно, шляхом реорганізації закладів, що здійснюють освітню діяльність одночасно на всіх рівнях повної загальної середньої освіти в гімназії (зі структурним підрозділом «початкова школа») та ліцеї (не будуть мати у своєму складі початкової школи).

8. Розроблено та створено карту планового приведення мережі закладів загальної середньої освіти Кам'янець-Подільської міської територіальної громади, відповідно до вимог Закону України «Про освіту» (2021-2023 роки). Відповідно, станом на 01.01.2024 року в Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді буде створено: 12 гімназій, 6 академічних ліцеїв, 1 художній ліцей, 1 науковий ліцей та 1 опорний заклад та 2 філії опорного закладу. Таким чином, планове приведення мережі закладів загальної середньої освіти міста відповідно до вимог Закону України «Про освіту» (2021-2023 роки) в Кам'янець-Подільській міській територіальній громаді буде проведена поетапно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Афанасьев В.Г. Научное управление обществом (Опыт системного исследования). Изд.2-е, доп. Москва: Политиздат, 1973. С.207.
2. Блейк Р.Р., Моутон Дж.С. Наукові методи управління. Київ, 1990.
3. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі. Київ: Школяр, 2000. 191 с..
4. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
5. Василюк А. Школа і вчитель: вчора і завтра. Причини і тенденції змін у світовій освіті. *Рідна школа*. №3, 1999. 80 с.
6. Веснін В.Р. Основи менеджменту: Підручник. Інститут міжнародного права і економіки. Видавництво “Тріада, Лтд”, 1996. 384 с.
7. Гонюкова Л. В., Козакова В. М. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики: Монографія. Київ: НАДУ, 2018. 400 с.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
9. Григораш В. В. Управління навчальним закладом: Частина 1. / Касьянова О. М., Мармаза О. І. Харків: Ранок, 2003. 160 с.
10. Григораш В. В. Управління навчальним закладом: Частина 2. / Касьянова О. М., Мармаза О. І. Харків: Ранок, 2003. 152 с.
11. Гриневич Л. Реформа загальної середньої освіти: Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/novaukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент: Навч. посібник. Київ: Главник, 2006. 144 с.
13. Даниленко Л.І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи: Монографія. Київ: Логос, 1998. 140с.

14. Даниленко Л.І. Управління інноваційною діяльністю в загальноосвітніх навчальних закладах: Монографія. Київ: Міленіум, 2004. 358 с.
15. Декларация социального прогресса и развития: резолюция 2542 (XXIV) Генеральной Ассамблеи ООН от 11.12.1969 г. URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/socdev.shtml
16. Джурицкий А.Н. Реформы зарубежной школы. Надежды и действительность. Москва: Знание, 1985. 80с.
17. Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України; відп. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
18. Єльнікова Г. В. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи: колект. моногр. / Г. В. Єльнікова, Т. А. Борова, О. М. Касьянова та ін.; за заг. ред. Г. В. Єльнікової. Чернівці: Технодрук, 2009. 572 с.
19. Єльнікова Г. В. Управління навчальним закладом: Навчально-тематичний план і програма для підготовки та підвищення кваліфікації керівника освітнього закладу в системі післядипломної освіти. Київ: ЦППО АПН України, 2000. 24 с.
20. Законодавчі акти України з питань освіти / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти: Офіц. вид. Київ: Парламентське вид-во, 2004. 404 с.
21. Кабушкин Н.І. Основи менеджменту: Навчальн. посібник. 4-е видавництво. Мн.: Нове знання, 2001. 241 с.
22. Кириченко М.О. Управління загальноосвітнім навчальним закладом (методологічний аспект): Дис. канд. пед. наук: 13.00.01. Київ: ЦППО, 2001. 165 с.
23. Конаржевський Ю.К. Что нужно знать директору школы о системах и системном подходе. Челябинск: ЧГПИ им. А.Горького, 1986. С. 54– 56.
24. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>

- 25.Корсак К. Якість освіти-XXI: від національних до міжнародних стандартів. *Управління школою*, 2003 №15(27). с.2-7
- 26.Локшина О. Профільна школа в зарубіжжі: стан і тенденції розвитку. *Управління освітою*, 2004. №1. 11 с.
- 27.Локшина О. Старша школа в Європі: сучасний контекст. *Шлях освіти*, 2003. №2. 24 с.
- 28.Малихіна В.М. Організаційно-методичне забезпечення управління інноваційною діяльністю загальноосвітніх навчальних закладів в умовах великого міста : дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. Наук. Київ, 2005. 167 с.
- 29.Маркіна Л.Л. Розвиток освіти інноваційних процесів у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищих і загальноосвітніх школах : зб. наук. пр.* / [гол. ред. Т.І. Сущенко]. Запоріжжя, 2010. Вип. 6 (59). с. 287–289.
- 30.Машбиц Е.И. Психологические основы управления учебной деятельностью. Київ: Вища Школа, 1987. с. 5 – 156.
- 31.Мельник Л.П. Психологія управління. Київ: МАУП, 2002. 174 с.
- 32.Менеджмент в організаціях: Навчальний посібник, Саймон Герберт А., Смітбург Дональд В., Томпсон Віктор А., Москва: РАГС "Економіка", 1995. 32.
- 33.Менеджмент персоналу: Навч. посіб. / В.М. Данюк, В.М. Петюх, С.О. Цимбалюк та ін.; За заг. ред. В.М. Данюка, В.М. Петюха. Київ: КНЕУ, 2004. 398 с.
- 34.Методичні рекомендації упровадження допрофільної підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів: лист Міністерства освіти і науки України від 07.07.2008 р. № 1/9-433 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-433290-08#Text>
- 35.Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>

36. Немченко С. Г. Рефлексивне управління загальноосвітньою школою: Навчальний посібник. Донецьк: вид-во “ЛАНДОН-ХХІ”, 2010. 230 с.
37. Овчарук О. Сучасні тенденції розвитку змісту освіти в зарубіжних країнах. *Шлях освіти*, 2003. №2. 21 с.
38. Освітній менеджмент: Навч. посібник /За ред. Л.Даниленко, Л.Карамушки. Київ: *Шкільний світ*, 2003. 400 с.
39. Онишків З.В. Основи управління закладом загальної середньої освіти: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2018. 192 с.
40. Островерхова Н.М., Даниленко Л.І. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-педагогічний аспект: Монографія. Київ: Школяр, 1996. 302 с.
41. Підготовка керівника середнього закладу освіти: Наук.-метод. Посібник / За заг. ред. Л. Даниленко. Київ: Міленіум, 2003. 305 с.
42. Практичний довідник керівника ЗНЗ: з коментарем провідних фахівців МОН України/ за ред. Дятленко С.М. Божинський В.С. Харків: Видавництво «Ранок», 2017. 512 с.
43. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення механізмів формування мережі ліцеїв для запровадження якісної профільної середньої освіти»: Закон України від 15.07.2021 № 1658-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1658-20#Text>
44. Про Державну національну програму “Освіта” (“Україна ХХІ століття”): Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.1993 р. № 896 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>
45. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>
46. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>

- 47.Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
- 48.Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
- 49.Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1392-2011-%D0%BF#Text>
- 50.Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції профільного навчання у старшій школі: Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.11.2013 р. № 1550. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1550729-13#Text>
- 51.Про затвердження Положення про ліцей: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2021 р. № 1062. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1062-2021-%D0%BF#Text>
- 52.Про затвердження Положення про освітній округ та опорний заклад освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2019 р. №532. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2019-%D0%BF#Text>
- 53.Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 р. № 1088. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017-%D0%BF#Text>
- 54.Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні: Указ Президента України від 30.09.2010 р. № 926/2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/926/2010#Text>
- 55.Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями: Указ Президента України від 19.05.2011 р. № 588/201.1 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588/2011#Text>
- 56.Прокопенко А. І. Наукові основи управління в системі освіти: Монографія /А. І. Прокопенко; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2005. 304 с

57. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97%D0%B2%D1%80#Text>
58. Про Національну доктрину розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. № 347 / 2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
59. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>
60. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/ed20211121#Text>
61. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
62. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
63. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: Розпорядження Кабінету Міністрів від 14.12.2016 р. № 988-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>
64. Про схвалення методичних рекомендацій щодо складення регіональних планів створення освітніх округів та модернізації мережі професійно-технічних, загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі шкіл-інтернатів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5.09. 2012 р. № 675-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2012-%D1%80#Text>
65. Рыжак М.В. Профильное обучение в зарубежных странах. *Профильная школа*, 2003. №1. 56 с.
66. Самыгин С.И., Столяренко Л.Д. Психология управления: Учебное пособие. Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 1997. 512 с.

- 67.Слободчиков В.И. Проблемы становления и развития инновационного образования / В.И. Слободчиков. *Инновации в образовании*, 2003. № 2. с. 4–28.
- 68.Глумачний словник з управління. Москва: «АлансВ», 1994. 688 с.
- 69.Фролов В.И. Школа молодого директора. Москва: Просвещение, 1988. 223с.
- 70.Хакен Г. Синергетика. Москва: Мир, 1980. 404 с.
- 71.Хміль Ф.І. Менеджмент: Підручник для студентів кооперативних вищих навч. закладів. Київ: Вища школа, 1995. 315 с.
- 72.Шевяков А.Ю. Психология на службе управления. URL: <http://www.aup.ru/articles/personal/6.htm>
- 73.Шекшня С.В. Управління персоналом сучасної організації. Учбово-практичний посібник. Москва: ЗАТ “Бізнес школа”, 1995.
- 74.Щекин Г.В. Теория социального управления: Монография. Київ: МАУП, 1996. 408 с.
- 75.Щодо забезпечення профільного навчання учнів старшої школи: лист Міністерства освіти і науки України від 28.11.2002 р. №1/9-528 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-528290-02#Text>